

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta . . . » 55—
za četrt leta . . . » 30—
za en mesec . . . » 10—
Za inostranstvo celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 20—
za inostranstvo » 25—

SLOVENE

Inserati:
Enostopne pettivrste (93 mm
širina in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 3—
tridni razglas, posrana
itd. po K 1-50.
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglaš 19/9 mm K 10.
Za vsak dan izvzema po-
redilek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hru.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bosn.-herc. 7563.

Kriza v prehrani.

Demokratska vlada je odstopila; na njeno mesto je prišla druga, ki si je stavila za nalogo delati s parlamentom. Komaj je nastopila nova vlada, že je nastopil incident, ki je grozil provzročiti v prehrani katastrofalno krizo. Zavodi, ki nabavljajo v Vojvodini hrano za Slovenijo zlasti žitni zavod, Vojna in Gospodarska zveza stali so naenkrat v mučnem položaju. Vojništvo je prepovedalo izvoz žita iz Vojvodine, pošiljatelj pa, katere so slovenski zavodi z velikim trudom nakupili in že naložili v vagone, vsega skupaj nad 150 vagonov, zaplenila je potijska divizijska oblast v Subotici. Slovenija je bila v nevarnosti, da nastopi ravno za bližajoče se Velikonočne praznike večje pomanjkanje moke, kakor je bilo kdaj prej celo v časi vojske.

Ničesar ni lažjega kakor izbrati političen položaj v politične agitatorske namene. Komaj je prišel glas o zaplembi v Slovenijo že je prišel demokratski in socialistični časopisje z napadi na novo vlado. Nove persekucije, nova nasilstva — vsega je kriva Protič-Koroščeva vlada. Kofiko hudobije je v teh napadih, naj javnost izve in presodi sama, kdo so krivci, ki so spravili Slovenijo v nevarnost, da zavladala lakota in pretrpe zavodi, ki so žito nakupili, milijonsko škodo.

Jugoslovanski klub je storil v tem kritičnem momentu svojo dolžnost. Zastopniki jugoslovanskega kluba so takoj intervenirali v oddelku za prehrano ministrstva za prehrano. Ministrstvo je obljubilo svojo pomoč in odposlalo takoj svojega revizorja v Subotico, da vidi kdo je odredil rekvizicijo za katero ni bilo nikakega zakonskega naslova. Revizor je došel v Subotico, da je divizijska oblast odredila, da se rekvirira žito, od vseh zavodov in sicer na podlagi tozadevnega pooblastila vojnega ministrstva. Protestiral je sicer proti takemu načinu preskrbe vojske, a dobil je odgovor, da izpolnjuje samo naredbe višje oblasti. Zastopniki jugoslovanskega kluba se s tako rešitvijo niso mogli zadovoljiti in so zahtevali energično od vojnega ministra, da napravi red, vstavi rekvizicijo in vrne rekvirirano žito. Vojni minister o rekviziciji niti vedel ni, a zahteval je takoj podatke, kdo je odredil rekvizicijo. Konstatiralo se je, da je odredil prisilno odvzemanje žita od trgovcev bivši minister Hadžić, član demokratsko-socialistične vlade, a ne samovoljno, nego v sporazumu z ministrom za prehrano g. Bukšegom, istotako članom demokratsko-socialistične vlade.

To so gola dejstva, za katere imamo dokaze v rokah, a javnost naj sodi o krivcih. Socialiste in demokrate pozivamo, da ovržejo naše trditve ali pa prekličejo napade.

Demokratizacija sodišč v Avstrijski republiki.

Dunaj, 7. marca 1920.

Vlada avstrijske republike je predložila včeraj narodni zbornici zakonski načrt, s katerim se uvajajo nove vrste sodišč, ki so sestavljene iz sodnikov po poklicu in sodnikov lajkov. (Schöffenrichte.) Ta sodišča bodo poslovala pri sodnem dvoru prve stopinje, in sicer bodeta v njih sedela dva sodnika po poklicu in dva lajka. Sodišču predseduje sodnik po poklicu.

Razmerje med mešanim sodiščem in med porotnim sodiščem bi bilo sledeče: Pred porotna sodišča bi spadali samo zločini in pregreški, povzročeni potom vsebine kakšne periodične tiskovine; radi vseh političnih deliktov, h katerim moramo že pristeti zločine po § 305. (kdor javno smeši in omalovažuje institucijo zakona, družine, lastnine, ali kdor odobrava nelegalna in protinravna dejanja). Dalje radi detomora in končno radi vseh drugih zločinov, ki se kaznujejo z ječo nad deset let.

Ona kaznjiva dejanja, za katere je po zakonu določena več kot petletna ječa in za katere so bila dosedaj pristojna porotna sodišča, bodo po novem zakonskem načrtu spadala pod nova mešana sodišča.

Kot sodnik-lajk za ta mešana sodišča fungira vsak oni, ki je sposoben za porotnika in tozadevno izreban. Službo sodnika bo vršil tak izrebanec samo pet neposredno si sledečih dni. Ob isti priliki se uredi tudi dnevna plača za porotnike in sodnike-lajke mešanih sodišč. In sicer bo znašala za one, ki živijo od dnevnega, tedenskega zaslužka ali ki so sploh navezani na zaslužek, za vsak dan, na katerega pridejo k seji, do 50 kron.

Drugo, kar uvaža na novo predloženi zakonski načrt, so posebna sodišča za verižnike in za posebne vrste tatvine, za vlogo in pregreške oduševstva. Za ta sodišča je določeno posebno skrajšano sodno postopanje po vzorcu

izjemnih sodišč po prekem sodu. Samo smrtna kazen je tu izključena. Postopanje je javno in ustmeno. Obtoženec se takoj postavi pred sodišče brez posebne postopanja, brez primene obtožbe. Razprava ne sme trajati več kot 3 dni. Proti nji ni vzklica in stopi takoj v veljavo. Kazen se takoj izvede. Taka izjemna sodišča se uvedejo na podoben način kot izjemna sodišča po prekem sodu in je za nje veljavno postopanje prekega sode.

Tako v Nemški Avstriji. Pri nas pa smo dobili § 104. srbskega kriminalnega zakona, ki daje naši državi pečat prvovrstne čisto policijske države.

F. S.

Še nekaj o uprašanjih ljubljanskega ravnateljstva državnih železnic.

V »Slov. Narodu« št. 55 z dne 7. marca zastopa Slovenec K....c s čudnim altruizmom hrvatske železniške interese nasproti slovenskim. Ni namen teh vrstic razpravljati o posledicah razpusta ljubljanskega ravnateljstva državnih železnic za Slovenijo. Te posledice bodo take, da bodo trgovci in industrialci naših pokrajin v kratkem preklinjali tiste, ki so to dejanje zgrešili in tirali Slovenijo v železniških vprašanjih v popolno odvisnost od drugih, tako, da že danes v tem oziru Slovenija nima nobene besede več. Hočemo le malo preresetati omenjeni članek in postaviti stvari na njih pravo mesto, kar je radi površnosti članka prav lahko.

Članek piše: »Ker pa takratno vodstvo ljubljanskega ravnateljstva iz osebnih razlogov ni hotelo premestiti službenice na Hrvatsko in ker... je ministrstvo preustrojilo ravnateljstvo v inšpektorat« itd. Torej je jasno, da je bil vzrok razpustitve ravnateljstva tudi osebno maščevanje — ministrstva proti vodstvu ravnateljstva! Zelo žalostno. Razen tega pa to ni res! Ravnateljstvo je dalo radovoljno osebo na razpolago, ali gospoda v Zagrebu ga ni hotela sprejeti! To je resnica, ki se da iz aktov črno na belem dokazati. Zakaj ga ni hotela, ne vemo; morda so takrat še ukazovali mažarioni ali kaj.

Inšpektorat v Ljubljani popolnoma odgovarja, piše g. K....c. Res! Ali le zaradi tega, ker vrši v glavnih panogah ravno iste posle, kakor prej ravnateljstvo; samo da nima enakih pravic, kar bodo

interesenti bridko občutili, kadar zavladajo pri nas enkrat normalne razmere. Vozove, ki ih pošiljamo na Hrvaško, lokomotive, se ne vračajo več; Sloveniji se nakazuje premalo vozov — to so le prvi znaki slabih posledic, še slabše se bodo šele prikazale!

Odkar so Slovenci prišli, se je promet na Hrvatskem dvignil od toliko na toliko, čitamo nadalje. Pa pošljimo na progo Podbrdo—Celovec najboljši izmed najboljših naših železničarjev, in tovorni vlaki bodo tam kar sem ter tje švigali, dočim jih sedaj nič ni. Kaj? Pa ostanimo resni. Slovenci so izboljšali prometne razmere na Hrvatskem, to je v čast njim in Hrvatom, ali tovara in potnikov menda niso pričarali. To povečanje prometa izvira v glavnem iz gospodarskega razvoja dotičnih pokrajin. Sicer pa je to le vzrok več, ustanoviti zopet ljubljansko ravnateljstvo, ker so torej Slovenci izvršili svojo nalogo.

Pri dohodkih so všteti tudi taki, ki ne zadevajo Hrvatsko, n. pr. carina v Logatcu i. dr., skratka, kosmati dohodki ne dokažejo ničesar. Kar se pa tiče preštevilnega osobja pri bivšem ravnateljstvu v Ljubljani, pozabi g. K....c tudi povedati, da je moralo to ravnateljstvo po nalogu vlade sprejeti vse uslužbenke-begunce, ki so prišli iz zasedenega ozemlja. Vzrok za razpust, kaj ne?

Najlepša je ta, da bi moralo imeti novo ljubljansko ravnateljstvo aktivne proge! Torej gospoda pri direkciji južne železnice, le poberte se! Vaša železnica je pasivna, da je od sile, torej nima nikake pravice do ravnateljstva, ampak k večjemu, da ga vodi kakšen postajni urad. Po tej teoriji torej omrežje 2000 ali 5000 km kake pasivne železnice nima pravice do samostojne uprave, upravljajo naj jo kar postaje same! Način vodstva kakega omrežja vendar ne odloča aktiviteta ali pasiviteta, ampak v prvi vrsti geografske razmere, gospodarska važnost potem šele število kilometrov itd.! Kar pa pripoveduje g. K....c o doplačilu 4—5 milijonov kron od strani države zaradi ljubljanskega ravnateljstva, je prav zares napačna informacija javnosti. Javnost seveda misli, da je bilo temu ravnateljstvu krivo, da je ta urad take ogromne vsote požrl! Zamenjava se centralni urad z omrežjem! Resnica je ta: Izdatki za centralo so v razmerju z izdatki za progo (promet, vzdrževanje, poprava vozil, material itd.) le malenkostni in je v tem oziru malodane vse eno, ali sedi v Ljubljani inšpektorat ali pa ravnateljstvo. S tem, da smo poslali slovenske uslužbenke na Hrvatsko, se ne prihrani vinarija, ker je število osobja isto kot prej, saj nismo

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoski spisal René Bazin, Prevel F. P. Hrast.

(Dalje.)

Drugič je bila izpregovorila besedo iz nizkega naroda; odkrila mi je bila svojo dušo in da označi svojo ljubezen, se je sklicavala na tisti večni san, ki potegne vedno drhal za moškimi: »On noče, da bi trpela!

6. Tragedinja.

Srečala sem jo na voglu rue de Seine, ali pravzaprav sem jo zapazila, da gre ob prvih hišah po quai Malaquais in šla proti njej. Na njeni živahni gesti in na njenih drgetajočih prstih, ki so stisnili moje, na njenih dolgih žarečih prstih, v katerih se je izražala njena duša, sem spoznala, da se nisem motila.

»Srečam Vas v srečnem hipu, kajne?« sem ji rekla.

Ni odgovorila na vprašanje, ampak rekla:

»Nič Vas niso izpremenili ta štiri leta, oh, prav nič!

Hotela je slišati isto iz mojih ust: »Tudi Vi se niste izpremenili, prav nič ne!« Toda jaz sem mislila ravno nasprotno in ona je to uganila, kar je pa ni bolelo. Gledali sva druga drugo z neko posebno zve-

davostjo. Čutila sem, kako je begal njen pogled po moji obleki, ki je bila malo okrašena in urezana tako, da je komaj spominjala na modo, po mojih licih, po mojem klobuku, po rokah v pletenih rokavicah in jaz sem opazovala, morda ne tako zvedavo, njeno krasno ogrinjalo, ki je bilo kakor iz mahu, njen klobuk, peresa, svilnate čipke, med katerimi se je dvigal zmagoslavni vrat Edmeje Sargent, njen okrogli vrat, očrtan izrazito kakor morska obala, njen vitki in na svojo lepoto — od časa že otemnelo — ponosni vrat. Stara je bila, če me ne vara spomin, dvaintrideset let. Spoznala sem jo zopet in občudovala, četudi sem se morala malo posiliti, česar mi drugičkrat ni bilo treba, njo, ki jo je imenoval njen stric: »tragična blondinka.« Bil je to v senci in blelesu njenih las isti malo premočni, pretrdi obraz in iste oči, o katerih se spominjam, da sem jih bila zavidala, ker so bile tako jasne in zapovedujoče, kot da je velevali njihov poklic. »Poklic!« je bil dejal stric. »Lepa kakor si, s tvojim glasom, spominom in pa strastnostjo, ki je v tebi, Edmeja, morala hoteti, pa si velika tragedinja!« Pripadala je najbolj pošten, najbolj tradicionalni družbi. Njen oče je imel, kakor njen ded, trgovino z usnjem v predmestju Notre Dame de Lorette »Pri Antilopie.« Bil je duhovit kakor vsi pariški mali trgovci, in imel dober okus, s katerim je uganil, kaj bodo odjemalci toplot najraje kupovali in naročeval je svojim delavcem le take stvari, ki jih bo lahko prodati, v stilu, ki se je ujemal z modo;

imel je malo premoženje. K nesreči je imel pri sebi tudi svojega propadlega brata, ki je bival v njegovi hiši, pil in jedel pri njegovi mizi in se držal kakor dolg in bil vedno dobre volje in se držal na površju na dva načina. Kritiziral je načrte, ki so jih nosili gospodarju in hvalil na vse pretege svoje nečakinjo. Ta možakar, ki je bil izgrešil svoj poklic, je odkril Edmejin poklic; določil je bil profesorja za izgovarjavo, spremljal Edmejo k pouku, delal korajžo dekletu, ki je delala, in očetu, ki je plačeval, prisostvoval prvim proizvajanjem v javnosti, pripovedoval in pretiraval prve tragedijnine salonske uspehe in živel v mirni podstrešni sobici nad trgovino, v atmosferi sanj in iluzije, ki se je začela razblinjati. In sedaj se je priževal in predbacial napake vsem, ki niso imeli nikoli dobička od tega. »Nisi me poslušal,« je dejal svojemu bratu. »Bal si se konservatorija za Edmejo, bal gledališča, bal, da bi se ne moral ločiti od nje, bal si se vsega! Da ni bilo tebe, bi bila tvoja hči danes slavna! Zaslužila bi milijone! Mesto tega in pa zato, ker nima imena in diplome, je komaj poznana. Kljub svojemu velikemu talentu ona samo živi. Podučevanje ji donaja malo; soirée, kjer ločijo kaj tragičnega, so redke, vedno bolj in bolj redke. Komedija jo spravi v jezo, kajti časi so žalostni in misli tužne. In kakor gre tvoja trgovina s safijanom rakovo pot, ker nisi imel nikdar smisla za kaj velikopoteznega, kakšna prihodnost nas čaka?

Beda nam grozi, tvoji hčeri, tebi in meni tudi! Ti si hotel tako!

Spomnila sem se na to zaupano mi povest Edmeje Sargent, ki sem jo bila srečavala včas po večjih salonih in ki se me je bila oklenila, ker sem ji bila naredila poklon, ki se je nanašal bolj na žensko kot na umetnico. Zopet sem jo našla na svoji poti. Sijaj njenih oči je bil isti, toda obroč okrog njih je bil večji. Njena koža je bila še bela, toda doba mladosti, kjer se vse nuanse izlivajo druga v drugo, je minila.

»No, ker ste že uganili na moji zunanosti,« je povzela Edmeja, »Vam zaupam, da imam v resnici upanje, veliko upanje, že nekaj dni. Predstavljal bi nekdo novo, tujo igr... To je še skrivnost... Prevaljcu so pravili o meni. Na potu sem k njemu.«

Njene oči so oživele radosti. »Zakaj ne bi šli z menoj? Nikar se ne branite! Pojdite! Vem, da bom govorila bolje, ako boste Vi zraven. Govorila bom za Vas. Imela bom publiko: dvoje ljudi... In čutila se bom svobodnejšo... Pojdite!

Obrnila sem se. Marčevo solnce se je, zavito v oblaku, blizalo Seini. Šli sva z Edmejo v to stran. Sestanek je bil določen ob petih. Kaj mi je bilo na obisku v nepoznani hiši, brez posebnega predstavljanja in oznanila? Obiskovala sem že tolikokrat reveže na ta način, da sem se bila že navadila.

(Dalje.)

nikogar odpustili ali iz sveta spravili! Pač pa stanejo dijete mesečno ogromne stotice, ki jih prej ni bilo. Ako torej ustanovimo zopet ravnateljstvo v Ljubljani in mu priklopimo še nekaj hrvatskih prog, kamor namestimo Slovence stalno brez diet, prihranimo nekaj milijonov na leto napram današnjem stanju, pri katerem se seveda na progi v primeri s prejšnjimi izdatki tudi nič ne prihranjuje; narobe, izdatki so se tu zaradi novih ogromnih mezd še povišali. Skratka, državni stroški za Slovenijo so danes gotovo večji od prej. Tega deficita pa ne moremo odpraviti s slepomišljenjem in eksperimenti, ampak bo treba izginiti šele, kadar se bodo gospodarske razmere, ki so danes tako žalostne, razvile. Tu tiči vzrok deficita, ne pa v ljubljanskem ravnateljstvu — uradu.

Ne, ni bilo potrebe, razgnati ljubljansko ravnateljstvo in oškodovati s tem interese Slovenije. Zadostovalo bi bilo, poslati nepotrebno slovensko osebje na Hrvaško, to je jasno, in zaradi tega se usiljuje nehoté dvomi o odkritosti vzrokov, ki so vodili decembra meseca do tozadevnega sklepa. In članki, kakor najnovejši g. K....ca ne morejo izbrisati tega dvoma. To je gotovo.

Pričakujemo in zahtevamo, da se ljubljansko ravnateljstvo državnih železnic zopet ustanovi.

Kar se končno mesta I. podravatelja v Zagrebu tiče, omenimo kratko in stvarno, da ni nikdo drugi vprašan bil, da torej nikdo drugi ni prišel v položaj, izreči se o tem. Trditve g. K....ca, da se nihče drugi ni upal prevzeti tega mesta, je pa nerresnica in žalitev ostalih slovenskih uradnikov.

Rusija.

Pogajanja s sovjeti.

LDU Pariz, 10. marca. (DunkU — Brezlično.) »Temps« poroča, da je varšavska konferenca v svojih prvih sejah določila splošna načela, v zmislu katerih se bodo vodila pogajanja s sovjeti. Izmed komisij, ki se bodo bavile s posebnimi vprašanji, je omeniti vojaško komisijo, kjer bodo zastopani Poljaki, Finci in Francozi; bavila se bo z razvrščanjem francoskih in poljskih čet za primer boljševiškega napada. Obe armadi naj bi z ozirom na novo zbiranje boljševiških čet ob meji ostali v trajnem stiku. Govori se, da sta Viviani in Klotz napravila korake, da more poljska vlada razložiti svoje želje pred skupno komisijo za finance in za zunanje zadeve.

Mednarodna sindikalistična zveza.

LDU Pariz, 9. marca. (DunkU.) »Humanite« piše: Urad mednarodne sindikalistične zveze je v svojih sejah dne 5. in 6. t. m. dal z ozirom na svetovni gospodarski položaj resen nasvet, naj se napravi mir med narodi. Bodoči proračuni držav ne smejo več vsebovati stroškov za oboroževanje. Mednarodno razdelitev sirov in je treba organizirati in ustvariti podlago za mednarodno izmenjavo blaga. Urad je sklenil predložiti mednarodnemu svetu vprašanje podpravljanja in socializacije produkcije in izmenjave blaga. — Nato se je urad bavil s prehrano Avstrije in Mažarske in je sklenil ponovno apelirati na mednarodno solidarnost ter izjaviti, da strašno trpljenje proletariata teh dežel zahteva nujno in uspešno pomoč proletarcev vsega sveta. Končno je urad sklenil obrniti se do organiziranih delavcev vseh držav s proglasom, kjer poudarja, kako strašno trpijo mažarski delavci vsled belega terorja, in zahteva v imenu človeštva, naj zavezniške vlade prisilijo Mažarsko, da spoštuje pravice. Urad je te svoje zahteve sporočil vladam zaveznikov in Mažarski. Ako bi se preganjanje nadaljevalo, se bo izvedel splošen boj kot Mažarske. Vsled tega pozivlja urad vse delavce pomorske plovbe ter železniške, poštne in brzojavne nameščence, naj bodo pripravljeni, da se odzovejo pozivu mednarodnega urada in ustavijo vsako delo, ki posredno ali neposredno služi interesom sedanje mažarske vlade.

LDU Bethune, 9. marca. (DunkU. — Agence Havas.) Ker je kongres sindikalistov včeraj sklenil proglasiti stavko, počiva danes vse delo v Pas de Calaisu.

Politične novice.

— Dr. Brejc kratki zborovalno svobodo. — Z predsedstva deželne vlade smo prejeli: Z ozirom na notico v »Domovini« z dne 8. marca t. l. pod zaglavljem »Dr. Brejc kratki zborovalno svobodo«, kjer se trdi, da je izdal predsednik deželne vlade dr. Brejc odredbo, s katero prepoveduje v mariborskem okraju, severno Drave, vsako javno politično zborovanje iz golega strahu pred samostojno kmetijsko stranko, se ur. ugotavlja, da je izdala tozadevno začasno odredbo tamošnja politična oblast, in sicer zato, ker so izrabljali državni sovražni elementi te prireditve v

svoje agitacijske namene. O tem ukrepu je obvestila politična oblast naknadno vse tamošnje politične stranke in deželno vlado za Slovenijo, ki je ukrep odobrila.

— Kdo je zaplenil žito za Slovenijo. Pred dnevi smo poročali, da je dal zapleniti žito za Slovenijo vojni minister general Hadžić na nasvet poveljnika dravske divizije generala Smiljančiča. Sinoči nas je obvestil predsednik deželne vlade na podlagi uradnih obvestil, da je bilo žito zaplenjeno na nasvet poveljnika potiske divizije (Bačka). S tem odpade očitke generalu Smiljančiču, ki s tem ni imel nobenega opravka.

— Socialni demokratje med seboj. V tork zvečer so imeli komunisti shod v Šiški. Udeležilo se ga je okrog 150 ljudi, med njimi skupina pravovernih marksistov pod vodstvom g. Kristana. Po enournem govoru komuniste g. Golouha se je oglašil k besedi g. Kristan, ki so ga navzoči od začetka mirno poslušali. Dokazoval je, da so izvajanja komunističnega govornika lažnjiva, kar je izzvalo medklince, prerekanje in burjen odpor, ki se je izpremenil v pretep. Predsednik shoda je odvzel g. Kristanu besedo; ta je stopil na mizo in je kljub živigom in vpitju hotel govoriti. Eden izmed komunistov je g. Kristana pahnol z mize na tla in prišlo je do dejanskega napada na socialističnega voditelja. Komunisti so se spravili tudi nad Kristanovega sina, ki je dobil s steklenico udarec po glavi, tako da je močno krvavel. Shod se je nadaljeval; železničar Žorga je ostro napadal delovanje bivšega ministra in pribil, da pomeni Kristan za njegovo stranko izvržek. Končal je shod z govorom g. Golouha. — Take metode političnega boja je treba ostro obsoditi. Kjer je kol zadnji in edini argument, tam je vsako pošteno delo izključeno. Upoštevati je pa treba, da je to surovost gojila ves čas socialna demokracija, ko je vzgajala teroriste in nasilneže, ki so sedaj obrnili sulico proti lastnim učiteljem.

— Sami se sodijo. »Naprejek« piše v poročilu o komunističnem shodu v Šiški: »Prvi je govoril Rudolf Golouh. Demagoške fraze, sumničenja in podtikavanja, zavijanja resnice — mojster je Golouh kot komunist.« — G. Golouh je bil do nedavnega časa glavni urednik »Naprejaka«. Ali takrat ni uporabljal demagoških fraz, sumničenj itd., ali se je v teh par tednih g. Golouh res tako izpremenil? »Naprejek« damo dober svet: Če ne iz pietete do bivšega urednika, vsaj iz ozirov do lastnega lista ne pišite tako nenprevidno! Sicer je pa res: Glavno orožje so »Naprejek« slej kot prej zgoraj navedena sredstva.

— Srbski demokratje o razmerah v Sloveniji. Belgrajska »Pravda«, ki je glasilo JDS, prinaša 8. t. m. pod naslovom »Dopis iz Ljubljane« članek, ki ga radi kurioznosti objavljamo. Slove takole: »Vsi vi časniki se vprašujete, kako je mogoče, da je v Ljubljani, ki se z živili preskrbuje iz Srbije in Vojvodine, cenejše življenje kakol v Belem gradu in drugih mestih, pa napadate zaradi tega tudi belgrajsko občino. Medtem pa je stvar zelo enostavna. Tukajšnji Koroščevi meščani so dosegli, da so nas prepričali, kako pomankanje je v vsem pri njih. S tem so dosegli dvoje: 1. da od njih ničesar ne zahtevamo, niti premoaga; 2. da jim mi dajemo vse, kar zahtevajo, kakor moko, živino itd. In ker je v notranjosti promet svoboden, so Koroščevi agenti vozili živila in živino iz Vojvodine za Ljubljano. Vse, kar so tja zavlekli, so razdelili na dva dela, od katerih so enega pretihotapili bodisi v Italijo ali Avstrijo in tam prodali za drage novce; a drugi del je ostal v deželi in se prodajal po predpisani ceni. Proti tej predpisani ceni se nikdo ni upiral iz preprostega razloga, ker je vsakemu dovoljeno, da pokrije ne samo škodo, ki se pojavlja kot razlika med nakupno in predpisano ceno, temveč zasluži še zraven dobiček, pri tem, kar pretihotapi v Italijo ali Avstrijo. Ko so ti klerikalci izčrpali Vojvodino, so se obrnili v Belgrad in Srbijo. Tako so n. pr. pretekli ponedeljek kupili na belgrajski klavnici 1950 komadov najdebelejših svinj in jih naložili v posebni direktni tovorni vlak z dvema lokomotivama ter odpeljali v Ljubljano v spremstvu italijanskih vojakov. Za koga so te svinje, je jasno! Vsled tega niti mi ne moremo popraviti valute in živeti cenejše. Ako se k temu doda, da imajo biti vsled sporazuma strank, ki so na vladi pokrajinske vlade popolnoma samostojne, — potem postaja nesreča še večja, ker se bo odpravila ona mala kontrola na carinarnicah, ker niti ena pokrajinska vlada neče trpeti naših (srbskih) činovnikov na svojem ozemlju, kakor je to slučaj z orožniki na Hrvaškem. A kako delajo njihovi uradniki, ko so sami, naj služi naslednje v pojasnilo. V Mariboru je bila carinarnica prenapolnjena z blagom. Da bi se ta zastop odpravil je finančno ministrstvo poslalo okoli 30 carinarnikov v Maribor v svrhu ureditve poslov. Ko so prišli tja, so imeli kaj videti. Tamošnji uradniki sede

in delajo polagoma. Prihajajo meščani z nekolikovanimi kronami, oni pa prenehajo z delom in kolkujejo krone. Ko se kdo njihovih vrača iz Avstrije, mu propuščajo vse nove stvari kot stare brez carine. Ne samo, da nimajo za carinjenje potrebnih priprav in orodja za merjenje, tudi tehtnice nimajo. Zato trgovci, ki prinašajo svoje blago k carinjenju, prinesejo seboj tudi uteži, ki so dosti lažje. Ko blago zacarinijo, jo takoj izročijo lastniku — brez vplačila carine, pa čakajo potem, da trgovci to robo proda in da potem prinese carino, itd. itd! Naši carinarniki so se upirali proti takemu načinu dela in uspeli so, da so za mesec dni zbrali okoli 30.000.000 kron carine. To je, zakaj je vstopil pop v ministrstvo za promet! — Objavili smo za vzgled, kako sodijo o razmerah v Sloveniji belgrajski pristaši demokratske stranke. Komentarja k temu članku, ki vnovič dokazuje, da demokratski listi povsod lažejo, ni treba. Javnost bo sama sodila.

— Anarhistični atentat v Sofiji. Belgrad, 9. marca. »Tribuna« javlja: V Sofiji je nastala v sredo, 3. t. m. ob priliki predavanja o boljševizmu, ki se je vršilo v Odeon - gledališču, vsled strašne eksplozije velikanska nesreča. Pod odrom je eksplodiral pekleni stroj, ki so ga malo prej nastavili anarhisti. Učinek je bil strahovit. Vse osebe, ki so bile na odru in v prvih 12. vrstah v parterju in v bližnjih ložah, so smrtno prizadete. Med njimi se nahajajo profesor Ljuba Mletič, minister Ljatičev, poslanik Vičev in drugi. Ranjenih je nad 200 oseb.

Dnevne novice.

— Žalno zborovanje jug. kat. akad. društva »Jug« na Dunaju za dr. P. Roguljem. V soboto dne 28. m. m. je priredilo jugoslovansko katoliško akademsko društvo žalno zborovanje za umrlim starejšim dr. Roguljem. V izredno lepo zasnovanem govoru je očrtal cand. med. Avelin Čepulić pokojnikovo delovanje in življenje, posebno pokojnikovo globoko vero v katoliški preokret jugoslovanskega naroda. — Te dni se udeležijo »Jug« korporativno zadušnice za pokojnikom.

— Seja načelstva K. T. D. bo danes popoldne ob 4. uri.

— Promocija. Dne 2. marca je promoviral za doktorja modroslovja na dunajski univerzi Blaž Svetelj. Častitamo!

— Škofijska kronika. Profesor dr. Ivan Janežič je bil imenovan za preglednika cerkvenih računov pri škof. ordinariatu. — Podeljene so župnije: Gorje Jožefu Knificu, župniku v Tomišlju, Studenec pri Sevnici Janezu Štrubelj, župniku pri Sv. Trojici nad Cirknico, Bučka Francu Nastran, kaplanu na Krki. — Kuratni beneficij v št. Vidu pri Stični je podeljen Lavrenciju Lahu, župniku pri Sv. Križu pri Litiji. — Premeščene je kaplan Rafael Morel iz Poljan v Šmarje. — Stalni pokoj je dovoljen Ivanu Čebašku, župniku v Polhovem gradu. — Potom okrožnice so razpisane župnije: Sv. Križ pri Litiji, Sv. Trojica nad Cirknico in Prežganje do 31. marca 1920.

— Zamenjajte hitro 1000 kronске bankovce. Kakor smo že ponovno objavili, se tisočkronski bankovci po 15. marcu t. l. ne bodo več zamenjali in prenehajo s tem dnem biti splošno zakonito plačilno sredstvo. Opozorjamo občinstvo, da se požuri z zamenjavo, ker po tem roku se tudi falzifikati ne bodo več odzemale. Če kdo rok zamudi, naj si sam sebi pripiše posledice in naj pozneje nikar ne nadleguje uradov, ker bi bil vsak tak korak brez uspeha.

— Zamenjava kronskih bankovcev. Uradni list priobčuje: Ker se ponavljajo glasovi o nekakšni bližnji izpremembi relacije med dinarjem in krono 1:4, določene pod prejšnjo vlado, kar povzroča neprimliko v denarnem prometu in preti z zmedo v vsem narodnem gospodarstvu, in ker se zaradi zakasnele tehnične izdelave (natiskovanja) manjših a point-kosov kronsko-dinarskih bankovcev ne bodo mogle vse vrste kronskih bank. vzeti iz prometa v roku, ki ga je predpisal moj prednik, odrejam, da se izda tale objava: 1. Relacija med dinarjem in krono 1:4, ki jo je današnja vlada nasledila po prejšnji vladi, se ne more izpremeniti, ker je po tej relaciji že znatna količina zlasti večjih kronskih bankovcev vzeta iz prometa. 2. Tisočkronski bankovci se vzamejo iz prometa nepreklicno v roku, predpisanim v členu 7. naredbe o tem, kako je jemati iz prometa kronске bankovce Avstro-ogrske banke (I. br. 1696 z dne 3. febr. 1920), in v členu 13. pravilnika o tem, kako je jemati iz prometa kronске bankovce (I. br. 2480 z dne 7. febr. 1920), do dne 5. marca v Srbiji in Črni gori in do dne 15. marca v drugih pokrajinah kraljestva. 3. Rok, do katerega je stokronske bankovce vzeti iz prometa, je podaljšan do dne

15. aprila. 1920. 4. Rok, do katerega je petdesetkronske, dvajsetkronske in manjše kronске bankovce vzeti iz prometa, se objavi naknadno. 5. Naposled se tudi dinarski bankovci Narodne banke kraljevine Srbije vzamejo iz prometa v smislu člena 21. zakona o Narodni banki kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rok, do katerega je treba bankovce vzeti iz prometa, se nikakor ne bodo podaljšali. Po preteku teh rokov izgube zaostali bankovci vsa-ko veljavo zakonitega plačilnega sredstva v naši državi. O tem je obvestiti vse moje delegate in delegate za izmenjavo kronskih bankovcev. — V Belgradu, dne 26. febr. 1920. Minister za finance: dr. V. Jankovič s. r.

— Iz seje višjega šolskega sveta. Na seji višjega šol. sveta v Ljubljani dne 4. in 5. marca 1920 se je sklenilo premestiti učitelja Franca Grdnika in učiteljico Ano Grudnikovo iz službenih ozirov iz Trebelnega v Babino polje. Upokojil se več učiteljev in učiteljic. Sklenilo se je razširiti nastopne šole: V Dobrničju, Javorju, Predvdvoru, Studencu, Toplicah, Višnji gori, Zg. Šiški. Deška in deklška šola v Cerkljah pri Kranju se združita in razširita v šest-razrednico. V Hruševki pa se ustanovi podružnica šmartenske ljudske šole. Sklenilo se je dalje imenovati stalne učne osebe na naslednjih šolah: Za učiteljico v Blagovni se imenuje Terezija Sajovičeva, stal. učit. v št. Lovrencu pod Prežinom, za učiteljico v Kolobju Hermina Gajšekova, nam. učiteljica istotam. Za nadučitelja v Žičah Janko Caselj, naduč. v Spitaliču; za stalno učit. pri Sv. Jederti nad Laškim Gabrijela Pukmeisterova, nam. učiteljica istotam; za nadučitelja pri Sv. Trojici v Slov. gorah Ciril Vobič, učitelj pri Sv. Barbari v Halozah; za učiteljico ravnotam Ema Vobičeva, za naduč. pri Sv. Ožbaltu ob Dravi Ivan Jordan, učitelj v Viršanju; za učitelja v Vratih Josip Widmoser, učitelj v Makolah; za nadučitelja pri Dev. Mar. v Brezju Iv. Čeh, nadučit. pri Sv. Jerneju na Pohorju; za nadučitelja v Hočah Mihael Vauhnik, zač. vodja istotam; za učiteljico v Jarenini Mihaela Kosmačeva, učiteljica v Grahovem; za nadučitelja v Kamnici Fran Čepe, učitelj in zač. voditelj ravnotam; za nadučit. v Pobrežju Josip Klemenčič, učitelj pri Sv. Trojici v Slov. gor., sedaj zač. vodja v Pobrežju; za nadučitelja v Razvanju Ludovik Šijanec, naduč. v Svetinjah; za naduč. v št. Ilju v Slov. gor. Silvester Košutnik, učitelj v Topolščici, sedaj zač. vodja v št. Ilju; za naduč. pri Sv. Bolfenku na Logu Ludovik Musek, zač. vodja ravnotam; za stalni učiteljici ravnotam Ant. Musekova in Kristina Pinteričeva, prideleni isti šoli; za stal. učit. pri Sv. Andražu v Leskovcu Elza Tehada, zač. učit. ravnotam; za stal. učit. v Zavrču Marija Srebrničeva, sedaj nam. učit. v taboriščni šoli v Strnišču, in sicer s 1. novembrom t. l.; za naduč. pri Sv. Florijanu Karel Wretzel, sedaj zač. vodja ravnotam; za učiteljico pri Sv. Roku ob Sotli Angela Miseljeva, učit. v Grahovem; za učit. v Šmartnem pri Slov. gradu Marija Arnuševa, učit. ravnotam; za nadučit. v Škalah Ferdo Pokrznik, učit. in zač. vodja ravnotam; za učit. v Škalskih Cirkovcih Jos. Čuček, zač. voditelj istotam; za stal. učiteljico v Mariji Reki Alojzija Jagrova, zač. učit. ravnotam; za stal. nadučit. pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji Fran Megla, nadučit. in zač. vodja istotam. — Za nadučitelja v Bevkah Tomo Bitenc, učit. v Dragatušu; za nadučit. v Črmošnjicah Vencislav Skebe, učit. v Preloki; za nadučit. v Trebnjem Mihael Kosec, nadučit. v Bučki; za nadučit. v Mirni Iv. Benedičič, nadučit. v Škocijanu; za nadučit. v Dragatušu Ernest Šusteršič, učit. v Gribljah; za nadučit. v Metliki Konrad Parla, učit. in zač. vodja ravnotam; za učiteljico v Iga vasi Marija Krauer-Vilarjeva, zač. učit. ravnotam; za učit. v Breznici Marija Jegličeva, učit. v Koroški Belli; za učit. v Stalah Martina Judničeva, zač. učiteljica ravnotam; za učit. v Dobrničju Mar. Franke-Kotnikova, učit. ravnotam; za učit. v Stari cerkvi Pavla Siegmundova, zač. učit. ravnotam; za učit. v Sv. Križu pri Litiji Olga Zajčeva, zač. učit. ravnotam; za učit. v Polju Ivana Dolinškova, zač. učit. ravnotam; za učit. v Blagovici Fr. Bozja, (nadučitelj) v Polhovem gradu; za učiteljico v Sv. Križu pri Kamniku Balbina Schnablova, zač. učit. v Komendi; za učit. v Kočevski reki Marija Marinova, zač. učit. ravnotam. — Druga nadučiteljska in učiteljska mesta, za katero ni bilo prosilcev, naj okr. šolski sveti še enkrat razpišejo; o nekaterih se je sklepanje odložilo. Predsednik prof. F. Vadnjal.

— Draginjske doklade za vpokojence. Z uredbo ministrskega sveta z dne 10. febr. 1920 se določa o se b-

ne začasne draginske doklade vpokojencem, vpokojenkam in njih sirotam in sicer: 1. Za osebe, ki spadajo pod razpored A uredbe z dne 28. jun. 1919; ako imajo največ 100 K mesečne pokojnine, 200 K na mesec; ako imajo več nego 100 K pa do 150 K mesečne pokojnine, 245 K na mesec; ako imajo več nego 150 K pa do 250 K mesečne pokojnine, 290 K na mesec; ako imajo več nego 250 K mesečne pokojnine, 320 K na mesec. 2. Za osebe, ki spadajo pod razpored B uredbe z dne 28. jun. 1919: ako imajo največ 100 kron mesečne pokojnine, 190 K na mesec; ako imajo več nego 100 K pa do 150 K mesečne pokojnine, 220 K na mesec; ako imajo več nego 150 K pa do 250 K mesečne pokojnine, 250 K na mesec; ako imajo več nego 250 K mesečne pokojnine, 280 K na mesec. 3. Za osebe, ki se jih tiče uredba z dne 22. julija 1919: ako imajo največ 100 din. mesečne pokojnine, 80 din. na mesec, ako imajo več nego 100 pa do 150 dinarjev mesečne pokojnine, 100 dinarjev na mesec; ako imajo več nego 150 do 250 din. mesečne pokojnine, 120 dinarjev na mesec; ako imajo več nego 250 din. mesečne pokojnine, 130 din. na mesec. Rodbinske doklade: 1. Za osebe pod točko I., 1 in 2., po 30 K za vsakega rodbinskega člana na mesec. 2. Za osebe pod točko I. 3., po 15 din. za vsakega rodbinskega člana na mesec. Sirotam brez očeta in brez matere gre dvojna otroška doklada: dosedanja in s to uredbo določena, to je skupaj 180 K.

— Društvo »Svoj dom« v Gorici vabi vse člane in članice, ki se nahajajo v begunstvu na važno posvetovanje v društvenih zadevah v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri dopoldne na verandi hotela Union v Ljubljani. (k)

— Svarilo pred nakupom! Iz vile »Amalije« na Bledu je bilo prošli teden pokradenih 5 posteljnih preštih odelj, ki so na vrhni strani živo rdeče, spodaj svetlo modre in svetlo roza barve, nadalje nad 5 rujavih odelj iz kamelne dlake, 3 postelne pregrinjace (Couverteckes), en kopalni plašč iz belo in modro kariranega frotirnega blaga. Ukradenih je bilo tudi več živil. Kdor pripomore, da se dobe te stvari nazaj dobi nagrado 1000 kron. Podatki naj se pošljejo orožniški postaji na Bledu.

Ljubljanske novice.

Ij Cerkveni koncert Cecilijinega društva za stolno župnijo v Ljubljani se je vršil sinoči ob polnoštevni udeležbi občinstva. Prostorna cerkev sv. Nikolaja je bila napolnjena do zadnjega kotička. Obširneje poročilo bomo priobčili.

Ij P. Z. »Ljubljana«, Drevi ob pol 20. uri važna skupna pevška vaja za slavnostno akademijo. Pridite vsi! (k)

Ij Odborova seja za mladinske domove se vrši danes ob 5. uri pop. v Jugoslov. tiskarni.

Ij Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima danes 11. marca sejo ob tričetrt na 6. v dvorani tretjega reda sv. Frančiška pri oo. frančiškanih. Vabljeni so vse odbornice konferenc, pred vsem predsednice in podpredsednice.

Ij Občni zbor društva Tobačnih trafikantov v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 14. t. m. v gostilni pri Zlati ribi, Stritarjeva ulica 7. V interesu vseh trafikantov je, da se shoda v največjem številu udelež, (k)

Ij Cara Negri. Sinoči je priredila znana plesalka Cara Negri plesni večer z vspehom, ki je vseboval osem točk. Če izvenzamemo polprazno dvorano, slabo spremljevanje s klavirjem in nezadostna insceniranja posameznih točk, moramo priznati, da je Cara Negri izpolnila svojo nalogo v polno zadovoljstvo in bi z ozirom na to, da hodi občinstvo k stoterim prireditvam slabše vrednosti, vendarle zaslužila večjo pozornosti. Par plesov je bilo na višku; ruski narodni ples je morala na željo občinstva ponoviti. Zanimanja vredne je tudi orijentalni ples iz opere »Lakmé« in ples sna iz »Kraljica od Sabe«.

Ij Tatvina na Vodnikovem trgu. Zasebnici Mariji Pip je bila ukradena denarnica, v kateri je imela 2 krone denarja in 4 zlate uhane v vrednosti 600 kron.

Ij Žepna tatvina. Gospej Karolini Kanki je bila seveda zopet na Vodnikovem trgu iz njene ročne torbice ukradena denarnica, v kateri je imela 400 K denarja.

Ij Voz je bil ukraden tvrdki Uher. Dve uri po tatvini je že nadzornik Večerin dobral novega lastnika voza, katerega je dobil gospodar nazaj.

Ij Črna suknja ukradena je bila krojaču Gestrinu; dalje je ukradel tat v Gestrinovi delavnici tudi temnosiv suknjič, kateri še ni bil izdelan.

Ij Tatvina v Sp. šiški. Gospej Frančiški Zerovnik sta bili ukradeni dve rdeči posteljni odelji, vredni 300 K. Tatvine so sumljivi cigani, kateri so se takrat klatili po šiški.

Najnovejša poročila.

(Telefonsko poročilo »Slovenca«.)

SMODLAKA ZAHTEVA KONCENTRACIJO.

Beligrad, 10. marca. Posl. dr. Smodlaka je zahteval na današnji seji narodnega predstavništva od min. predsednika Protića, naj prekine debato o vladni deklaraciji in prične pogajanja za sestavo koncentracijske vlade. Min. predsednik Protić je odgovoril, da vlada ne more pristati na to zahtevo.

DEMOKRATSKI FIASKO.

Beligrad, 10. marca. Političen položaj je nastopen: Demokrati so doživeli pri razpravi o vladni deklaraciji popoln fiasko. Lastni njihovi pristaši so morali javno obsojati Prihičevičev režim. Položaj vlade se smatra za ojačen. Resni elementi so prepričanja, da mora narodno predstavništvo nadaljevati svoje delo in čimprej sprejeti zakon o volivnem redu.

OBSTRUKCIJA DEMOKRATOV.

Beligrad, 10. marca. Demokrati vodijo v narodnem predstavništvu pravo obstrukcijo. Glavni opozicijski govornik na današnji seji, bivši minister za promet, Drašković je očital, da vlada podpira protidržavne elemente. Radi te izjave je nastala v parlamentu velika razburjenost, tako da je Drašković moral končati svoj govor in oditi.

POČARJENI DEMOKRATI.

Beligrad, 10. marca. Posl. dr. Angielevič je očital v svojem današnjem govoru v narodnem predstavništvu VLS, da zbira okoli sebe reakcionarne elemente. Za odgovor mu je rekel posl. dr. Šimrak, da je demokratski »Slov. Narod« v početku vojne denunciral vodje VLS, da so večji izdajalci kot Princip, ki je umoril Francisa Ferdinanda. Navaial je nadalje, kako so na Hrvatskem današnji voditelji demokratov še l. 1918 preganjali pristaše jugoslovenstva zaradi Preradovičeve proslave, sestave Narodnega veča in Zrinjsko-Frankopanske slavnosti. Na koncu je rekel: Mi smo imeli enega Šusterčiča in tega smo za vedno onemogočili in pregonili preko meje. A vi demokrati ste imeli in še imate več Šusterčičev, kiso še danes v vaši sredini. Po tej izjavi so bili slovenski demokrati kakor poparjeni.

MINISTER RIBARAC RAZKRIVA DEMOKRATSKO KORUPCIJO.

Beligrad, 10. marca. Vse dopoldne je stal parlament pod vtisom govora ministra za trgovino, Stojana Ribaraca, ki je ostro očital demokratom absolutistični režim prejšnje vlade, njeno izvoznisko politiko, zaplavljanje državnega denarja brez kontrole parlamenta itd. Ako demokrati trdijo, da sedanja vlada slabo odgovarja potrebam, potem odgovarja, da sedanja vlada ne obstoja iz korumpiranih elementov. V tem je njena moč. Odločno je nadalje pobijal natolcevanje demokratov, da stranke sedanje vlade niso bile za narodno edinstvo. Z Načodnim klubom vlada nima nobenega pakta glede Hrvatske, niti ni Narodni klub stavil kakih posebnih zahtev, kakor se tudi ni pogajal o tem z radikalno stranko.

Beligrad, 10. marca. Minister Stojan Ribarac je v svojem današnjem govoru omenil, kako so demokrati, ko so bili na vladi, dajali svojim pristašem dovoljenja za uvoz in izvoz brez carine. Imenoval bo naknadno imena teh ljudi ter vsoto, ki jo je zaradi tega trpel država.

MINISTER RIBARAC ODPSTOPI.

Beligrad, 10. marca. Minister za trgovino Stojan Ribarac bo podal svojo demisijsko ozirom na prejšnje dogovore s strankami, ki tvorijo vlado. Vzrok demisiji ni političen, temveč samo dejstvo, da hoče imeti Stojan Ribarac kot poslanec neomejeno svobodno roke pri predložitvi dokazov o korupciji bivše vlade demokratov in socialistov. Na Ribarčevo mesto bi prišel sedanji minister pravde dr. Ninčić, a na njegovo mesto kak drug član Ribarčeve skupine.

TUDI SOCIALIST OBSOJA PREJŠNJO VLADO.

Beligrad, 10. marca. Socialistični poslanec Knežević je izjavil v današnji seji narodnega predstavništva, da bo dal kvorumu parlamentu, ne pa zaupnice vladi. Demokratska vlada, je rekel, ni v 6 mesecih ničesar storila. Sipala je samo narodu pesek v oči, ko je obetala volitve, a v 6 mesecih ni ničesar za te volitve pripravila.

DEMOKRAT BREZ IZVOZNICE SE PRITOŽUJE.

Beligrad, 10. marca. Posl. dr. Angielevič je na današnji večerni seji narodnega predstavništva v svojem govoru med drugim rekel: »Jaz na žalost nisem dobil izvoznice, dasi sem politično mnogo trpel in nisem pridobil nobenega imetja.« Po tej izjavi je nastala v parlamentu velika razburjenost.

HUD DEMOKRATSKI IZVOZNIKAR.

Beligrad, 10. marca. Minister za šume in rudo Kovačević je v današnji nar-

lamentarni seji očital demokratskemu poslancu Giuri Djamonji, da je izvoznikar. Posl. Djamonja je nato zagrozil, da bo v parlamentu dokazal, kako ljudska stranka izrablja cerkev v strankarske svrhe in da bo stopil iz rezerve.

FRANKOVCI SE GIBLJEJO.

Zagreb, 10. marca. Včeraj so frankovci imeli v Zagrebu sestanek, na katerem so sklenili, da bodo samostojno nastopili pri mestnih volitvah.

WILSONOV ODGOVOR.

LDU London, 10. marca. (ČTU) Wilson izjavlja v svojem nagovoru zaveznikom glede jadranskega vprašanja, da ne sprejme umaknitve skupnega memoranda od 9. decembra, glede katerega se je izvršil skupen dogovor, in tudi ne zadnjih predlogov. Tudi ne sprejme uveljavljenja londonske pogodbe, razen ako bi ga prepričali, da so določbe pogodbe pravične in da ne škodujejo miru v južnovzhodni Evropi. Wilson priznava, da je hitra rešitev jadranskega vprašanja silno nujna. Zato se brani potrditi novo ureditev, ki se je izvršila brez privoljenja Zedinjenih držav in ki je ena prizadetih strank ni sprejela. Predsednik upa, da zavezniki ne bodo smatrali za potrebno, kreniti v smer, kamor bi jim Zedinjene države ne mogle slediti.

BORZNA POROČILA.

LDU Dunaj, 10. marca. (ČTU) Devize: Amsterdam 8975—8985, Berlin 295—298, Curih 3825—3830, Kristijanija 4150—4155, Kodanj 3700—3705, Stockholm 4600—4605, marke 294—297, leji 340—342, levi 315, švicarske note 3800—3805, francoske note 1650, italijanske note 1275, angleške note 845, dolarji 240, carski rublji 280; kurzi v prostem prometu: Zagreb 167—177, Budimpešta 250, Dunaj 250, Praga 278—297, češkoslovaške krone 5-tisočaki 235—305, manjše note 285—305, SHS kronске note 130—160.

LDU Curih, 10. marca. (ČTU) Devize: Berlin 7.35, Holand 216, New-York 602, London 21.96, Pariz 44.40, Milan 33.—, Bruselj 45.75, Kodanj 94.—, Stockholm 120.60, Kristijanija 106.50, Madrid 105.75, Buenos Aires 270, Praga 6.80, Zagreb 4.20, Krakov 2.75, Budimpešta 2.50, Dunaj 2.65, blago 2.75, avstrijske žigosane krone, denar 2.60, blago 2.80, stare nežigosane krone denar 2.75, blago 3.25.

Prosveta.

pr Ben-Hur, zgodovinska igra iz Kristusovih časov, ki je spisana po snovi znanega romana, bo znova uprizorjena na Ljudskem odru v nedeljo ob 7. uri zvečer. Vstopnice se bodo dobile v predprodaji že v petek in soboto; naj si jih priskrbi vsakdo pravočasno.

pr Mrak, dramo v treh dejanjih, hrvatski spisal Peter Petrović, bodo igrali prihodnjo sredo zvečer na Ljudskem odru. Gostoval bo g. Milan Skrbinšek.

pr Dr. Niko Zupanić: Ave Illyria, Paris, 1919. Cena 6.50 fr. Str. 164, z dvema zemljevidoma in 13 prilogami slik naših politikov. Te dni pride v Ljubljano, na potu po Jugoslaviji, sin velikega francoskega naroda, pariški kardinal Dubois. Prihaja, da nas spozna. Že od razsula sém je potovalo mnogo naših odličnih mož (med drugimi tudi ljubljanski škof A. B. Jeglič) v Pariz, da francoskim državnikom dopovedo težnje posebno Slovencev; prav je, da pride odličen Francoz iz Pariza prepričat se o resničnosti naših trditvev. Kardinalu kot izobraženemu možu bomo Slovenci ljubi znanci iz polpreteklega časa. Kateri izobraženec francoski namreč ne vé, da je Napoleon I. 1809 ustvaril kraljestvo Ilirijo, ki je segalo od Beljaka do Kotora? Napoleon se je pri snovanju ilirskega kraljestva naslonil na starodavno prepričanje prebivalcev teh krajev, da so vsi eno, Ilirci. Res! Ko je izšla prva slovenska tiskana knjiga l. 1550, se že njen pisatelj, Slovenec P. Trubar, imenuje Ilirca. In od takrat, skozi 250 let, do Napoleona, zasledujemo v vseh pokrajinah današnje Jugoslavije to nazivanje. V svoji veliki državniški modrosti je Napoleon politično združil, kar je bilo po krvi, jeziku in prirodi že pred njim združeno, a le vsled stoletnih nesreč razdruženo. Zlasti Ljubljana je bila takrat duševno središče Ilirije (V. Vodnik, Charles Nodier i. dr.). G. kardinalu bomo torej — upamo — stari znanci. Vendar pa mu bo, če se bo hotel podrobneje o nas poučiti, jako dobro služila Zupanićeva francoski pisana, v Parizu tiskana, od francoskega literata (Jean-André Mercier) v uvodu toplotno priporočena knjiga. Kaj obsega? Članke, ki jih je g. Z. kot član Jugoslovanskega odbora tekom vojne pisal v Parizu in Londonu (v letih 1917 in 1918) za francosko in angleško javnost in ki imajo namen, da kratko in hitro

informirajo politike teh dveh narodov o naši zahtevi, da smo v eni državi od Soče do Vardarja. — V šestih poglavjih izve Francoz vzroke in razloge za to našo zahtevo. V 1. pogl. (str. 17—22) čita mnenje modernih geografov, da spada ozemlje vzhodno od Soče (torej Trst, Gorica, vsa Istra, Dalmacija) in južno od Save z zemljepisno k Balkanskemu polotoku, Kaj pa Koroška? V 2. pogl. čita francoski politik o važnosti Beljaka, ki je križišče šestih prometnih cest, in da ga mora Sporazum, če hoče oteži Trst lakote, prisiliti ali Nemcem ali Jugoslaviji, in kaj bi bil lahko Francozom, da je v rokah Jugoslavije. Poglavji 3. in 4. sta posebno toplotno pisani: zakaj bodo Jugoslovani na veke obhajali spomin na Kosovo, in kaj tudi ostala Evropa dolguje junakom kosovskim: slavnim krajem Maratonu, Termopilam, Tours-u, Poitiers-u se s polno pravico pridružuje tudi Kosovo polje. V 5. pogl. (str. 40—54) obeta pisatelj celo knjigo, v kateri bo na podlagi telesnih znakov dokazal, da so Jugoslovani bolj Ariji kot pa sedanji Grki, Italijani, Francozi, južni Nemci in Rumuni; v istem poglavju zanimivo razlaga, zakaj je bila baš na Balkanu — v stari Greciji — zibelka evropske kulture: ker so ondi, na Balkanu, skup zadele tri rase (in kulture), arijska (grška), azijska (mongolska) in afriška (hamitska); in na mesto starih Grkov so zdaj stopili Jugoslovani (zakaj moderni Grki so samo še trgovci), da duševno prerodé Balkan in nadaljujejo bizantinsko kulturo. To hočejo storiti v prid vsej Evropi, v prid vsemu svetu. Ali ne zaslužijo, da se jim to omogoči? Pogl. 6. nudi (str. 55—92) kratek pregled slovstva pri Jugoslovanih: v 9. stoletju (sv. Ciril in Metod), Dubrovnik, dalje, kaj so dalmatinski umetniki dali Italijanom, posebni znaki srbskega slovstva (nenavadni vpliv narodne poezije, ki je narod skozi 500 let tolažila in politično vzgajala), ilirizem (Vraz in Prešeren), jugoslovansko moderno pesništvo, pri Srbih zlasti silen vpliv francoskih parnasovcev. G. Zupanić v tem pregledu našteva tudi nekatera večja dela (Mazuranić, Njeguš II. itd.), ki so prevedena v francoščino. (G. kardinala bi morda posebno zanimalo, kako je veliki francoski romantik vplival tudi pri nas na Prešerna, Krst pri Savici!) — Knjiga ima do d a t e k šest jako važnih listin v francoskem jeziku: 1. Oklic vsem narodom, izdan v Parizu 16. jun. 1919, kjer so podpisani: škof A. B. Jeglič, Msgr. Bulić, pesnik Vojnović, dr. Trinajstić, umetnik Meštrović, Srb prof. Stanojević, dalje še Slovenci: dr. Triller, Iv. Knez, R. Golouh itd.; 2. Spomenica dr. Ant. Korošca (sistrsko vprašanje); 3. Spomenica dr. G. Gregorina (vprašanje Trsta); 4. Spomenica dr. Ant. Korošca (vprašanje Gorice); 5. Italijani — ljubljenci stare Avstrije v škodo Jugoslovancov (članek dr. O. Rybafa); 6. Protislovenski pogromi v Trstu (Leon d'Orfer); 7. Posebnosti jugoslovanske umetnosti v Dalmaciji v srednjem veku (Vladimir R. Petković) in 8. Leposlovna črtica »Matia« (La mère) od Svet. Corovića (iz Savremenika, 1914). Kakor razvidno, je vsebina mnogovrstna, bogata. Posebno lep je barvani zemljevid (narodnostna meja med Italijani in Slovenci), delo dr. Zupanića. G. dr. Zupaniću smo za trudapolno propagandno delo po pravici hvaležni. J. D.

pr Medjimurski večer je imel pri popolnoma zasedeni dvorani najboljši uspeh. Zelo hvalevredno je, da so tu in tam posveti narodni pesmi pozornost in zanimanje, da se z njo izpopolni vspeled enega večera, dvakrat hvalevredno, če ima to podjetnost zbor, ki je »seljački«. Gosp. Vatroslav Lipnjak se je vneto lotil naloge, pokazati s svojim zborom iz Malinca lepoto njihovih pokrajinskih pesmi, kar je — lahko rečeno — tudi dosegel. Pesmi iz Medjimurja imajo na sebi lastnosti, ki so lastne slovenskim in hrvatskim, srbskim in tudi slovaškim narodnim pesmim. Po večini so zelo majhnega obsega, obstojijo iz komaj enega stavka do izrazite dvodelne oblike pridejo le tu pa tam. Kakor pri narodni pesmi sploh, tako so tudi pri teh ritmični in melodični elementi najvažnejše, kar postane pri takem koncertu le še bolj očitno. Dobro predavati narodno pesem, se pravi torej, na učinkovit način prednašati te elemente, kar se zgodi z niansiranjem dinamike in tempa. A tudi v tem oziru smo mogli biti ta večer zadovoljni. Od nekaterih pesmi bi rekel, da se je pelo preveč kitic in je s tem nastalo preopogosto ponavljanje, kar je dober vtis dotičnih pesmi zmanjšalo. Med petjem se je pokazalo, da ima zbor tudi še znake, kakor jih imajo običajno vsi kmeti, za zbor sam pa je bil uspeh vendar le nenavaden. Vse pesmi so bile primerno harmonizirane od V. Zganca. Marij Kogoj.

Cerkveni vestnik.

c Ljudske duhovne vaje bodo v Ljubljani od 14. do 21. marca v stolnici in v Trnovem, od 21. do 28. marca pri franči-

škanih in pri Sv. Petru. Pri Sv. Jakobu bodo mesca junija za praznik Srca Jezusovega. Govori bodo v vseh imenovanih župnijah ob delavnikih ob pol 6. uri zjutraj, ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer. Ob dobičnih nedeljah in praznikih pa bodo: v stolnici ob pol 6. uri zjutraj, ob pol 10. uri popoldne, ob pol 4. uri popoldne in ob 7. uri zvečer; v Trnovem ob 6. uri zjutraj, ob 9. uri popoldne, ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer; pri frančiškanih ob pol 6. uri zjutraj, ob pol 10. uri popoldne, ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer; pri Sv. Petru ob pol 6. uri zjutraj, ob 9. uri popoldne, ob 2. uri popoldne in ob 7. uri zvečer. Sv. križev pot bo vsak dan pol ure pred popoldanskim govorom. Litanije z blagoslovom bodo vsak dan po popoldanskem govoru. Po večernem govoru bo samo blagoslov z Najsvetejšim. Spovedovalo se bo vsak dan dopoldne od 5. do 12 ure in popoldne od tri četrti na 4 dalje, dokler bo kaj spovedencev.

Orlovski vestnik.

Seja predsedstva Orliške zveze se rriši danes v četrtek ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni III. nadstropje (Orlovska soba). Predsednica.

Naročajte „Slovenca“!

Gospodarstvo.

g Sadno drevje, in sicer visokodebelnate hruške in jabolka, je na prodaj po ugodni ceni vsak delavnik med 9. in 11. uro v Ljubljani na vrtu prisilne delavnice.

g Veliko število trgovcev iz Slovenije prihaja v ehoslovaško radi trgovine ter se obrača na naš generalni konzulat za usluge in priporočila. Generalni konzulat pa ne more poznati vsakega trgovca in njegovo solidnost. Zato priporoča gremij trgovcev svojim članom kakor tudi

vsem trgovcem iz Slovenije, da si preskrbe v slučaju potovanja v inozemstvo priporočilno pismo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, naslovljeno na naš generalni konzulat.

g Prošnje za izvozna dovoljenja. Izvozniki blaga v inozemstvo se opozarjajo, da je vlagati poslej vse prošnje za dovoljenje izvoza neposredno pri tukajšnji podružnici centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom. Ta podružnica bo prošnje pregledala ter jih potem opremljene s potrebnimi podatki in potrdili oddajala delegaciji ministrstva financ, ki izstavi predpisane izvozne dokumente.

Aprovizacija.

a Prodaja premoga za peči. Na vsak odrežek št. 3 belih premogovnih izkaznic za peči se dobi po 200 kg premoga. 100

kg premoga stane pri trgovcu 32 K, na dom dostavljen pa 33 K 50 vin. Vsaka stranka si lahko izbere trgovca, ki je najbližji. Premog prodajajo: 1. Požlep, Komenskega ulica. 2. Tauscher, Dunajska cesta. 3. Treo, Cesta na državno železnico. 4. Unger na Vrtači. 5. Uher, Slomškova ulica. 6. Mestna aprovizacija v šupi na Ahacljevi cesti. Kdor hoče dobiti premog iz mestne šupe na Ahacljevi cesti, ga mora preje plačati na magistratu, Galetova hiša II. nadstropje. Premog se prodaja: na izkaznice št. 1 v petek dne 12. marca dopoldne; št. 2 v petek, 12. marca popoldne; št. 3 v soboto, 13. marca dopoldne; št. 4 v soboto, 13. marca popoldne; št. 5 v ponedeljek 15. marca dopoldne; št. 6 v ponedeljek 15. marca popoldne; št. 7 v torek 16. marca dopoldne; št. 8 v torek 16. marca popoldne; št. 9 v sredo 17. marca dopoldne; št. 10 v sredo 17. marca popoldne; št. 11 do 16 v četrtek 18. marca.

Trpite na reumatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrnenje s pravim Felleriem Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 velik spcialni steklenici 36 K.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerie prave Elza kroslice izvršujejo svojo dolžnost! 6 skatljic 18 K. — Zagorski sok zoper kašeli in prsne bolezni 1 steklenica 6 K. — Želodec okrepujoča Švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller Stubica donia. Elzatr št. 134, Hričalni steklenici 36 K.

Kol b'aga ničarka ali prodajalka želi vstopiti v teh poslih izveščana gospodinja. Cenjene ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak.

Skadišče ali velika suha klet se išče. Polze se: Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Praktikant ali pristav se takoj sprejme na večjem posestvu, ki se v tekočem letu modernu preuredi. Absolventi kmetijskih šol, ki hočejo dobiti primerne prakse, naj pošljejo ponudbe s preloži izpiseval in eliko pod „ekonom ja“ 901 na upravo Slovenca

Sprejme se proti takojšnemu nastopu spretna

kontoristinja

ki zna tudi stenografijo in knjigovodstvo večjega podjetja voditi. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo tega lista pod št. 923.

RAZNAŠALKE

SE SPREJMEJO!

KUPIM večje kmetiš o

POSESTVO

ali pa manjšo graščino. Ponudbe na Franc Urbančič, Bač p. Knežak, Notr.

Imam približno 40 hl starega in novega

VINA srednje rudača. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 964.

Ekonom (oženjen brez otrok) z dolgoletno prakso, želi primerne me-ta. Vešč je slov. in srbohrva-tskega in nemškega jezika, ter verziran v poljedelstvu, čebelarstvu, živ noreji in gozdarstvu. Dopisi se prosijo pod Energični ekonom, na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongres-ni trg 3.

Harmoniki, dve novi, tristrstni na-rodni, prodaj. — Ursula Beber, Študentovska ulica 11.

V zalogi Zadržne centrale v Ljubljani se nahaja še približno vagon pa-kotiranega

pralnega praška Carrara in večja množina

pralnega praška Wäschermädel

v kartonih s 50 zavitki po 25 kg, večje število raznovrstnih transportnih in skladišnih sodov, 100 komadov konjskih jasl iz litega železa, 7 kompletih spalnih sob z dvema posteljama, 400 pocinjenih ročkov po 33 litrov za transport masti in medu i. sl., ena nova ledenica in točalnica za pivo, 6 popolnoma rabnih peresnic in razna kuharska posoda, porcelan ter druga drobnarija. Polzevedbe od 9 do 10 ure v Zadržni centrali, tu, Milslošičeva cesta št. 8, I. nadstropje.

Vavpet ali višji blapec, popolnoma izurjen v kmetijstvu, v ži-vino- in konjereji se išče za graščino na Gorenjskem. Kje, pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 926.

Kobila ukradena

6 mesecev stara, je bila v noči na ne-delo 7. t. m. posestniku Jan. Skubicu v Ravnembrdu 4. p. Litija. Noge ima črne in visoke, po hrbtu je sivkasta. Kdor bi jo kje zasledil, naj sporoči proti nagradi na zgornji naslov.

Cigaretni papir

sledede vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum pripo-roča na debelo »URANUS-PAPIRNICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

Hlode (Krlje)

deske, trame, kostanjev les, go-zdove in oglje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba Impex v Ljubljani, Krekov trg 10.

Kličite! Uradnik Telefon št. 423.!

Oglas se: Anončni in informačni za-vod DRAGO BESELJAK in uredništvo adresarja, Ljubljana, Cankarjevo n. 5.

Poverjenišvo za socialno skrbstvo po-trebuje za svoje državne protezne de-lavnice komercijelnega vodje

Prednost imajo oni, ki so poslovali zlasti v kovinski, bandažni in usnjari-ki stroki. Pogoj je znanje knjigovodstva in trgovske korespondence. Plača po dogovoru.

izvežban v mlinski stroki in s prakso v močnatih trgovini se takoj sprejme.

Pismene ponudbe naj se predložijo rav-nateljstvu ž. tnega zavoda v Ljubljani.

Blagajna

sistem „Wertheimer št. 4.“ se kupi. Ponudbe naj se vpošiljajo na naslov: Trboveljska premogokopna družba-reprezentanca v Ljubljani, Knafljeva u-lica št. 13.

Cisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah do-bavlja I. Slavonska tvornica suhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

Domača tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na debelo

blagovni oddelek

moško perilo

kakor razne vrste srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc, mehkih manšet in mehkih ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-logu vsakovrstnega

mannakturnega blaga

kakor angleško tkanino, podlogo, svilo, šifon, kre-ton, cefir, bombaževe in nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Mašinist

z dolgoletno prakso v obratu z raznimi parnimi stroji, več električne instalacije s znanjem v tej stroki spadajoča popravila izvrševati, se sprejme s 1. aprilom 1920. — Stanovanje, kurjava in raz-svetljava prosta. Ponudba, opremljena s prepisi spričeval in navedbo plače na

Raynateljstvo tovarne cementa v Zidanem mostu.

Sveče,

„mira“ v zavojih po 1 kg., kavo, modro galico, užigalice, žveplo, koruzo, oves, moko

ter ostale deželne pridelke in sadeže prodajajo samo na debelo po zmernih cenah

Dumić, Gjivić & Pitarević, Zagreb, Zrinjevac 15.

Podružnica: Zemun. Int. tel. 22-69.

V imenu žalujočih sorodnikov naznanjam vsem pri-jateljcem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubi brat, sin, svak in stric, gospod

Štefan Derganc poštni uradnik v laškem ujetništvu

nenadoma umrl dne 29. februarja 1920 na Forte Begato v Genovi (Italija).

Po štiriletnem ujetništvu je zavratna laška krogla končala mlado, nadepolno življenje na begu v svobodno domovino.

Pokojnika priporočamo v blag spomin. Ljubljana, 10. marca 1920.

Dr. Franc Derganc, primarij I. kirurg. oddelka deželne bolnice, brat.

V naiglobokejši žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljcem in znancem, da je naš nad vse ljubljani, dobri soprog, oče, stari oče, brat stric, tast, gospod

IVAN VINTAR posestnik in lesni trgovec

danes po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 59. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo pokojnika se prepelje iz Leonišča v Ljubljani po železnici na njegov dom v Straži.

Po-reb bo v petek dne 12. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti Straža št. 28 na domače pokopališče.

Svete maše se bodo brale v več cerkvah. Naj počiva v miru!

Ljubljana-Straža, dne 10. marca 1920.

Ana, soproga. — Josip, Ivan, Mihael, Ljor in Polde sinovi. — Marija Falesk'ni roj. Vintar, Anica Dalar roj. Vintar, Ivanka Kregar roj. Vintar, Julija Draga in Abina, hčere. — Josip in France, brata. — Rudolf Faleskin, Franc Dalar Franc Kregar, zeti. — Angela Vintar roj. Med c. Elza Vintar roj. Petschauer, sinah. — Ida, Stanko, Anica Rudolf, Maksa, Mara, Milica, Zora, Lidija, vnuki in vnukinje.

Mestni pogrebni zavod.